

TÜRKLER VE SU SEYAHATNAMESİ&SU EKOSİSTEMİ

Zaman. Zemin. Zihin

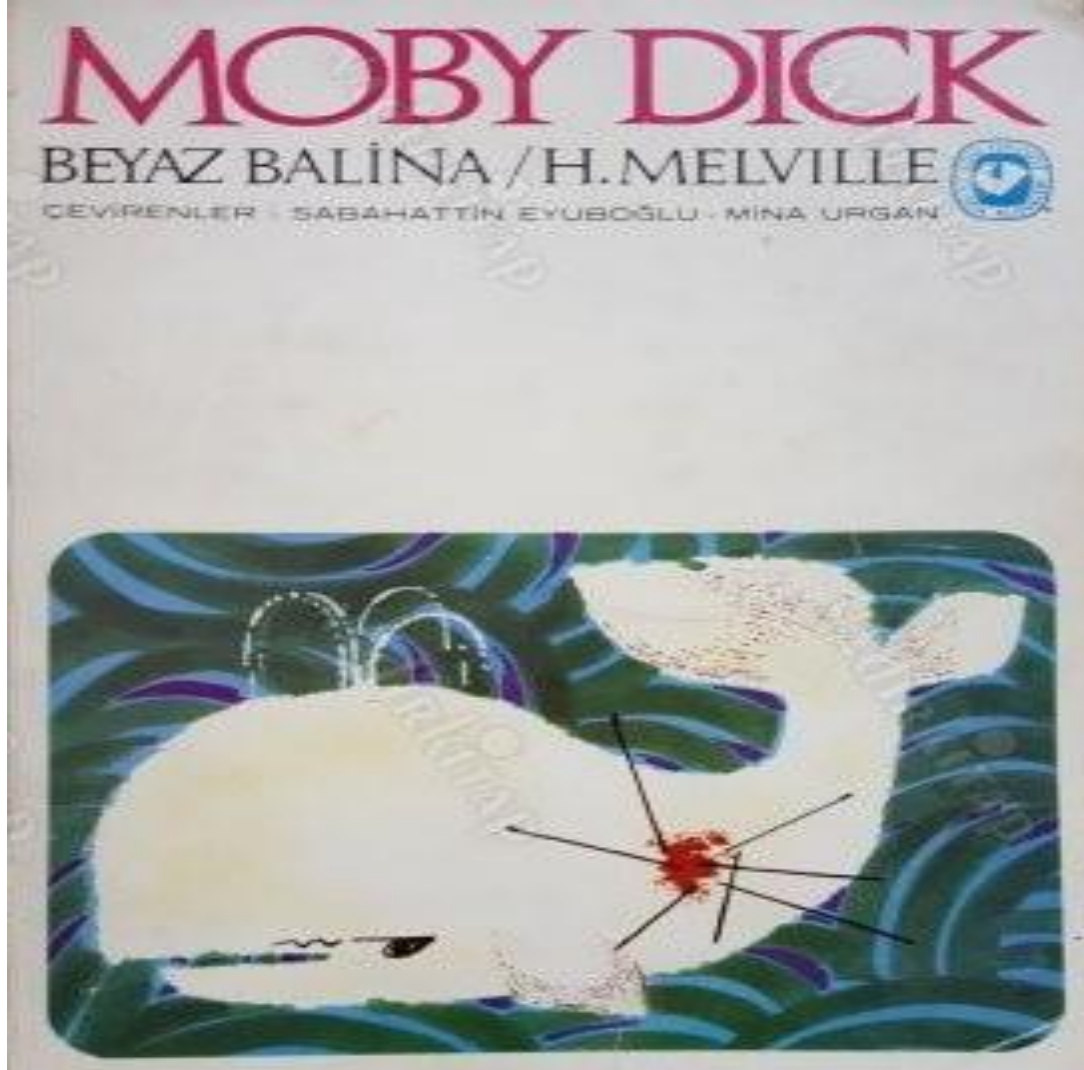
LEVENT AĞAOĞLU
Chairman of BOOKSONTURKEY

MOBY DICK - BEYAZ BALINA

1973

(Sabahattin Eyüboğlu ve Mina Urgan Çevirisi)

Den'izlerim...

Merhaba Canlarım

Merhaba Güzellerim..

**«Türk sadece bir milletin adı değil,
Türk bütün insanların birliğidir.»**

Mustafa Kemal Atatürk

Oğuz Oğulları şiiri

**«Dünyada en eski denizci ulus Türk ulusudur
çocuklar.
Bunu böyle bilin.»**

Mustafa Kemal Atatürk

Edirne Muallim Mektebi'ni Ziyaret
(24 Aralık 1930)

METOD.OLOJİ

(3 BOYUT)

- Z A M A N (Gök) (Derinlik)
- Z E M İ N (Yer) (Enginlik)
- Z İ H İ N (Kişi) (Düşünce Gücü)

TEOLOJİ

Gök (Zaman) Yer (Zemin) Kişi (Zihin)

- Üstte Kök (gök) Tanrı, altta yağız yer kullandığında ikisi arasında kişi oğlu kullanılmış. Bilge Kağan Yazıtı(732)
- Zamanı tanrı yaşar, kişi oğlu hep ölmek için doğmuş /türemiş / yaratılmış. Kül Tigin Yazıtı(732)

TEORİK MODEL

Kavramlar Türk Deniz Jeopolitik

Boyutlar Zaman (Gök) Zemin (Yer) Zihin (Kişi)

Yaratılış Destanı

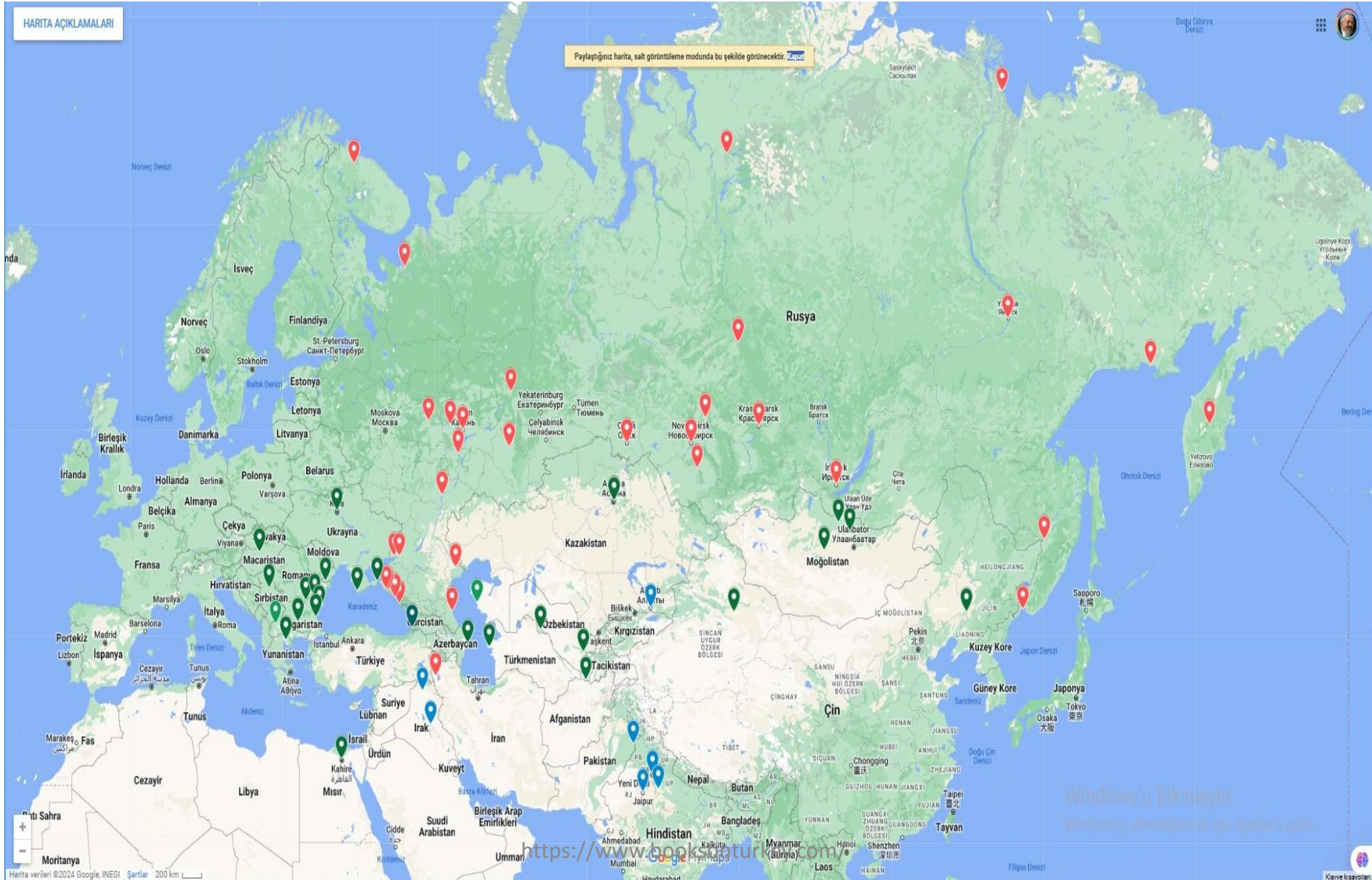
↑↑↑h

YARATILIŞ DESTANI

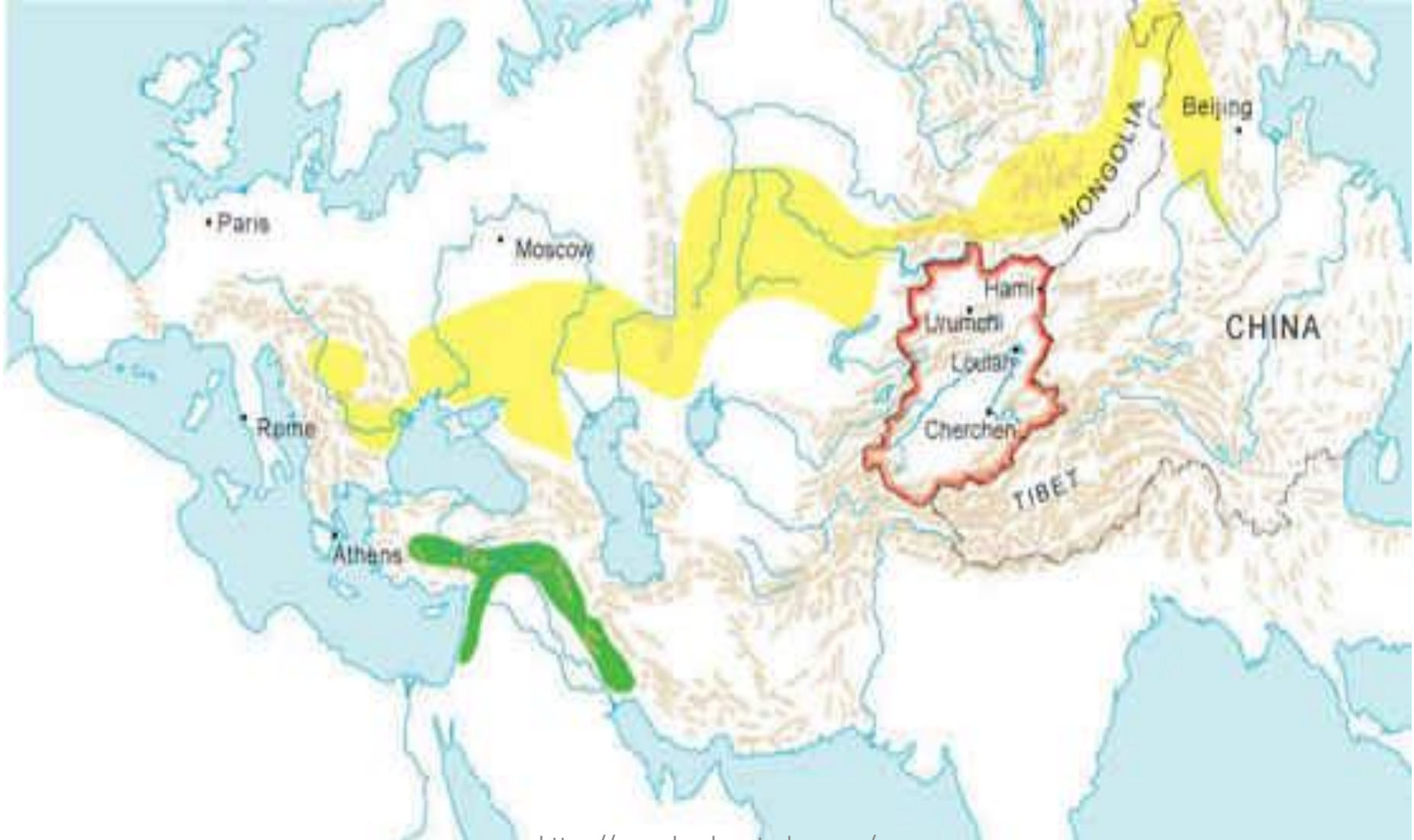

Kıtalararası Su Kenarlarındaki (Türkiye hariç) Türk&Turan Halkları Yerleşimleri

KUZEY: Mavi Tuna (Avrupa) - Sarı Irmak (Çin)

Bozkır&Su Kuşığı ve Tarım Kuşığı

GÜNEY: Nil – Amuderya (Ceyhun) – Yamuna

Mısır-Özbekistan-Hindistan

Su; Sonsuzluk, Çince

永

YǒNG

everlasting;
perpetual;
forever

One generation comes and another goes, but water flows on incessantly in a continuous cycle. From this unceasing flow of water came the ideograph for "everlasting": 永 - a variation of water (水), with foams and ripples added: 𠂔. 永 will long be remembered as the "everlasting" character that embodies the eight fundamental strokes used in calligraphy.

丶 亅 丩 永 永

永生

yǒng shēng

eternal life

永远

yǒng yuǎn

forever; everlasting

永不分离

yǒng bù fēn lí

inseparable

永垂不朽

yǒng chuí bù xiǔ

eternal glory

永别

yǒng bié

part forever

永不

yǒng bù

never

永固

yǒng gù

permanently fixed

永恒

yǒng héng

eternal; everlasting

永久

yǒng jiǔ

permanent

Example:

他们的爱情是永恒的。

Tā men de ài qíng shì yǒng héng de.

It means, "Their love is everlasting."

Çin: Su Karakteri

SAKALARDAN SÜMERLERE SUYUN İZİNİ SÜRMEK

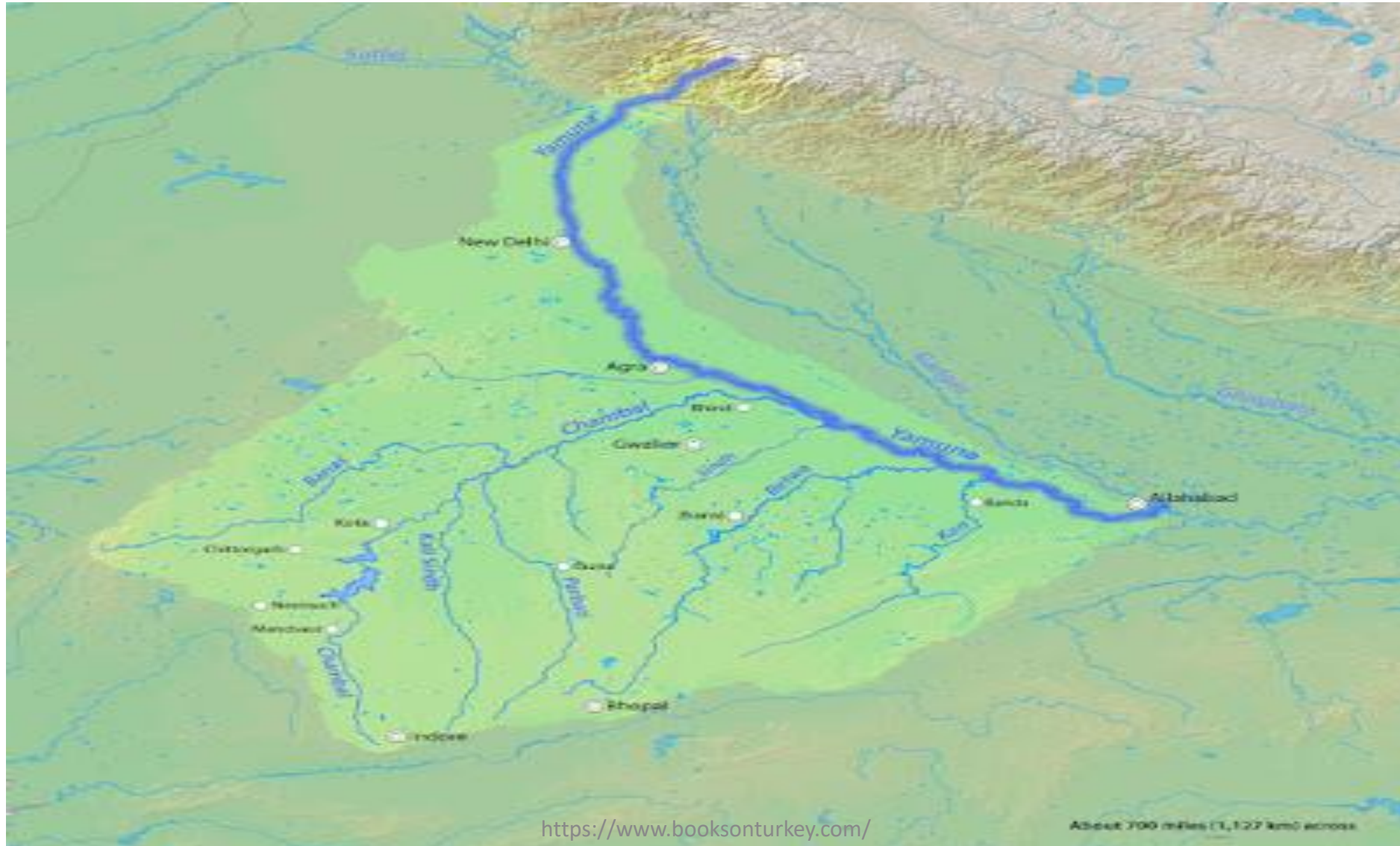
https://www.arkeotekno.com/pg_584_sakalardan-sumerlere-suyun-izini-surmek

Vaha Kentler, Doğu Türkistan

Yamuna Nehri Hindistan (New Delhi, Agra)

Yer Gök Su

YER GÖK SU

Sarı Irmak, Çin

Savaş Sanatı, Sun Tzu

Sarı Ordos Bozkırı ve Sarı Irmak

Liao Nehri Vadisinde Türkçenin 9.000 Yılı, Pasifik Okyanusu Kıyıları Çin

ASYA Denizler, Göller, Akarsular ve Boğazlar Haritası

<https://www.booksonurkey.com/>

ASYA DENİZLER
GÖLLER AKARSULAR VE BOĞAZLAR HARİTASI

cografyaharita.com R. SAYGILI 2015

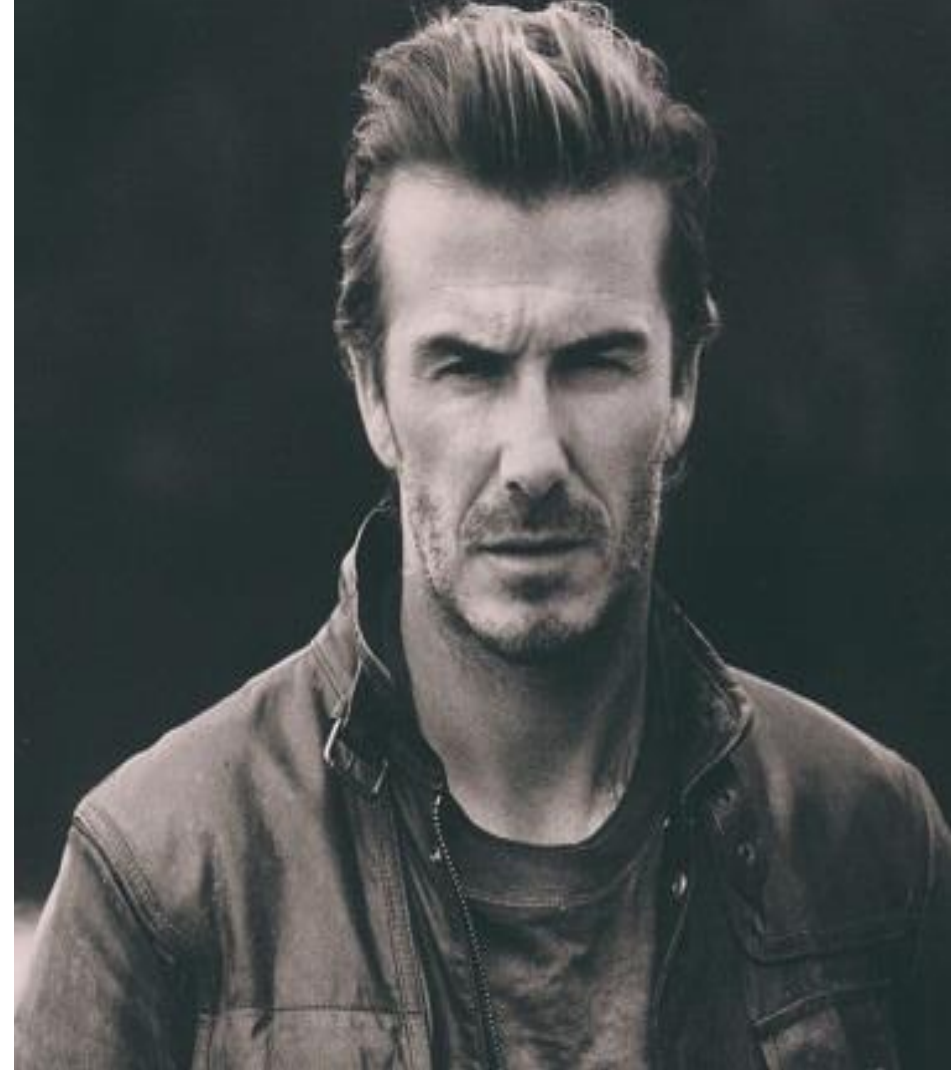
Asya Su Yolları

Kariz Kanalları

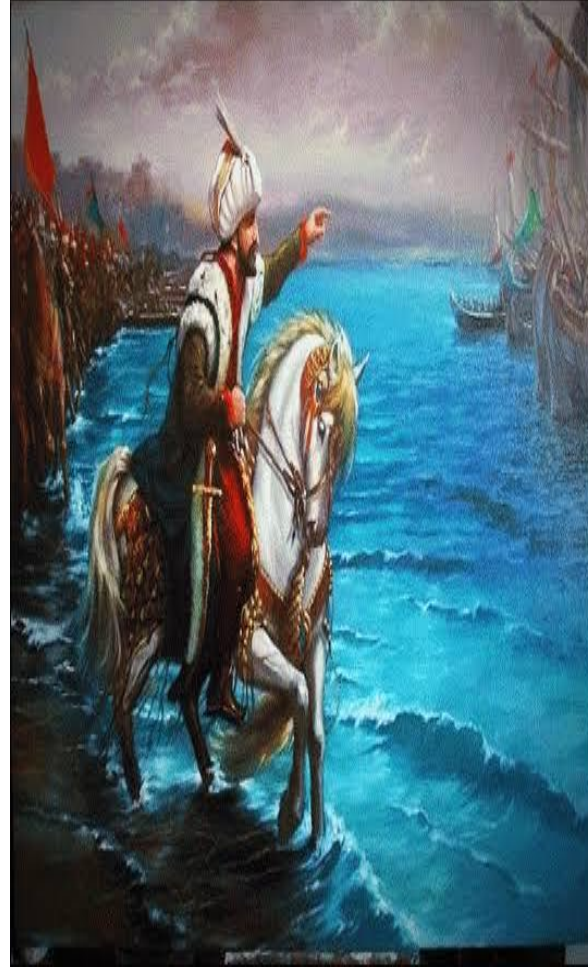
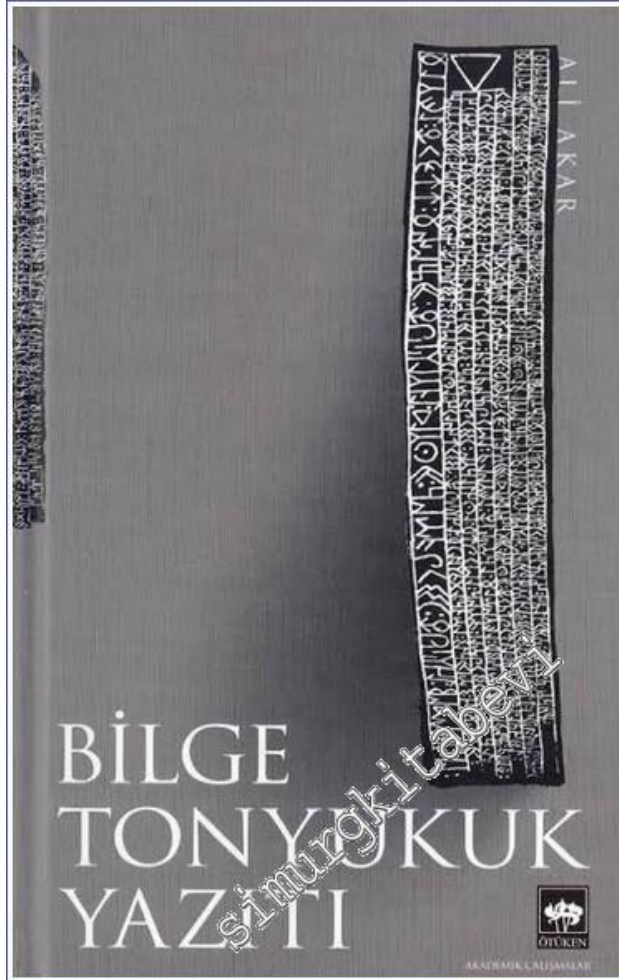
Kiş (Su Samuru) ve Kişi

Okyanuslar ve Denizler

Türklerin Üç Büyük Bilge Lideri

Tonyukuk (Göktürk)
Fatih (Osmanlı)
Atatürk (Türkiye)

Askerlik tarihimizdeki en meşhur emrin orijinali
"Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!"

Su Kenarlarındaki Türk&Turan Yerleşimleri

Agra

Aktav

Almatı

Arhangelsk

Astana

Astana

Astrahan

Bağdat

Bakü

Barnaul

Batum

Belgrad

Budapeşte

Burgaz

Filibe

Gelendzhik

Habarovsk

İrkutsk

İzmail

Jaipur

Kahire

Kamçatka

Yarımadası

Kazan

Kerç

Kiev

Krasnoyarsk

Lahor

Liao River

Magadan

Mahaçkale

Murmansk

Musul

Nijniy Novgorod

Norilsk

Novorossiysk

Novosibirsk

Omsk

Orhun Nehri

Perm

Rostov-na-Donu

Rusçuk

Saratov

Selanik

Selenge

Selenge Irmağı

Semer kand

Silistre

Sivastopol

Soçi

Şupaşkar

Taganrog

Tiksi

Tirmiz

Tomsk

Tuapse

Turfan İli

Turkmenbashi

Ufa

Ulyanovsk

Urgenç

Urmiye

Üsküp

Varna

Vladivostok

Yakutsk

Yeni Delhi

Yenisey Irmağı

Türk Kozmolojisi/Su felsefesi

Türk Halk İnanışlarında SU

Rüyalar

Akan sular

Suyun en güçlü olduğu yer deniz

Suyun ruhu akarsularda olur

Çamurlu suyun değil

Her suyun bir iyisi vardır

Su deniz nehir rüya akarsu yemin

Suyun hakkı vardır

Akarsu Durgun Su Bataklık Su

Halk inançları

Gelin köprüden geçirilir büyü bozulur

Yedi kulaç

Bütün Türk boylarında coğrafyalarında

Suyun fatması ayşesi için denir

Alkarısı suda yaşar

Balık Su bağlantılı hususlar var

Azerbaycan ve Türkiyede deniz ne snlama geliyor

Büyü bozmak için akarsuya veya denize atılır

<https://www.booktandunya.com/?s=Yaşar+kalafat>

Tonyukuk Yazıtında Nehirler ve Goller

- Ak Termal Irmağı (Rusya, Tuva Cumhuriyeti)
- Anı ırmağı (Rusya, Hakasya)
- Bolçu (Çin, Altay ili)
- İnci Irmağı (Sir Derya, Seyhun) (Özbekistan)
- İngek Gölcüğü (İnekler Gölü) (Moğolistan)
- İrtiş Irmağı (Rusya)
- Kök Öng Irmağı (Moğolistan)
- Tola Irmağı (Moğolistan)

Türkler ve Su EkoSistemi

• NEHIRLER GÖLLER SU KANALLARI SULAK ALANLAR

1. Sibirya sulak alanları
2. Sarı Nehir'den (Çin) Mavi Tuna'ya (Macaristan) Su Felsefesi (Kişi, Yaşam, Ölüm)
3. Maveaünnehir
4. Uzun nehirler ve göllerden oluşan Su şebekeleri (ATÜT)
5. Nil-Ceyhun-Yamuna (Mısır-Özbekistan-Hindistan)
6. Yeraltı Su Kanalları (Karizler, Doğu Türkistan)
7. İmparatorluk Su Kanalları (Çin)
8. Beş Su (Pakistan, Hindistan) ve Yedi Su (Kazakistan)
9. Su Kaynağı Dağ Silsileleri (Altaylar, Urallar, Himalayalar)
10. Küçük Asya Nehirleri (Fırat-Dicle: Mezopotamya, Kızılırmak, Menderes)

• HALKLAR VE SU ARAÇLARI

1. Si= Su. Si.birya. Su.mer. Saka (Su Halkı)
2. Sakalar, Sibirler, Subarlar, Kıpçak-Kimekler (Gemi)
3. Su Araçları (Gemi, Kayık, Sal)

• MİTOLOJİ

1. Kutsal Su (Göktanrı Dini) (Mitoloji)
2. Tengri ve Tengiz

• OKYANUSLAR DENİZLER

1. Arktik Okyanusunda eriyen buzullar
2. Okyanuslarla (Arktik, Pasifik-Yeni Akdeniz, Hint) çevrili olmak
3. Jeolojik devirlerdeki Asya içdenizi (Asya Akdenizi)
4. Beş Deniz (Hazar. Karadeniz. Akdeniz. Basra. Kızıldeniz)
5. Boğazlar (İstanbul, Çanakkale) <https://www.booksonturkey.com/>

Su Kùltürü

- Asya Bilgeliği
- İduk Su (Kutsallık).
- Yer Gök Su
- Kişi: Yaşam ve Ölüm
- Su Samuru
- Su Araçları (Gemi, Kayık vb)
- Bozkır Kuşağı ve Su
- Karizler (Yeraltı Su Kanalları)
- Renkli Denizler
- Taoculuk (Doğacılık)
- Nehirler (Nil-Amuderya, Maveraünnehir)
- Tengiz ve Talay
- Sulak Güney Sibirya
- Tuna boyları, İdil boyları, Fırat Dicle

Verinti Sözlüğü: Su

su 1. Hidrojenle oksijenden oluşan, oda sıcaklığında sıvı durumunda bulunan, renksiz, kokusuz, tatsız madde, ab. 2. Bu sıvıdan oluşan kitle, deniz, akarsu. 3. Meyve, sebze gibi şeylerin sıkılmasıyla elde edilen sıvı. 4. Bazı kokulu yaprak veya çiçekler imbikten çekilerek elde edilen kokulu sıvı. 5. Yemeğin sulu bölümü. 6. Yıkamak sözü ile bir su yıkamak, iki su yıkamak biçiminde kullanılarak “kez” anlamına gelir. 7. Demir araçları ateşte kızdırdıktan sonra, suya daldırılarak sağlanılan sertlik (TS). *krş.* yuvun-, yun-, suvar-, çim-, çubuk, usun, çimgen vb.

Çin. sū “su” (HWC 326; Alim.).

Far. su “su”; suçi “saki”; usun “su; ır-mak” (TMEN 47, 1278, 1280).

Rus. suga “su, suya” (TMEN 1278).

Verinti Sözlüğü: Su

Bul. su-parasí su için ödenen para”;
suiçmés “içkici, ayyaş” (Gran. 153; Alf.
235, 236).

Arn. sukçi “sucu” (Mey. 395; Bor. 120).

Mak. suligen “su leğeni” (Nas. 55).

Yun. súgiulo “ark, su yolu” (Kuk. 92).

Türk Devletleri Başkentleri ve Su Kenarları

Bağımsız Türk Devletleri			
	Ülke	Başkent	
	Azerbaycan	Bakü	Deniz Kenarı
	Kazakistan	Astana	Nehir Kenarı
	Kırgızistan	Bişkek	
	KKTC	Lefkoşa	-
	Özbekistan	Taşkent	
	Türkiye	Ankara	-
	Türkmenistan	Aşgabat	-

Diğer Türk toplulukları			
Ülke	Bölge	Başkent	
Çin	Sincan	Urumçi	
Moldova	Gagavuzya	Komrat	
Rusya	Altay Cumhuriyeti	Gorno-Altaysk	Nehir kenarı
	Astrahan Oblastı	Astrahan	Nehir Kenarı
	Başkurdistan	Ufa	Nehir Kenarı
	Tataristan	Kazan	Nehir Kenarı
	Tuva Cumhuriyeti	Kızıl	Nehir Kenarı
	Kırım Özerk Cumhuriyeti	Simferopol	

"Asya su yolları"

"Asya su yolları" haritası, Asya kıtasındaki su yollarının, özellikle nehirlerin, göllerin ve su yollarının dağılımını gösteren bir haritadır.

Bu harita, su kaynaklarının yönetimi, tarım, ulaşım ve ekosistemlerin korunması açısından önemlidir.

Sudaş Ülkeler

Altay Cumhuriyeti
Astrahan Oblast (Rusya)
Azerbaycan
Başkurdistan (Rusya)
Çin
Doğu Türkistan (Çin)
Faroe adaları
Gagavuzya (Moldova)
Grönland
Hakasya (Rusya)
Hindistan
İç Moğolistan (Çin)
İngiltere
İskoçya
İzlanda
Japonya
Kanada
Kazakistan
Kırgızistan
Kırım Özerk Cumhuriyeti
Kore
KKTC
Mısır
Moğolistan
Özbekistan
Pakistan
Tataristan (Rusya)
Tuva Cumhuriyeti (Rusya)
Türkmenistan

Su Yollarında Türkler

Büyük Asya&Türkistan

- * Arktik Okyanusuna dökülen nehirler
- * Pasifik Okyanusuna dökülen nehirler
- * Hint Okyanusuna dökülen nehirler
- * Aral gölüne dökülen nehirler
- * Baykal gölüne dökülen nehirler
- * Balkaş gölüne dökülen nehirler
- * Basra Körfezine dökülen nehirler
- * Hazar Denzine dökülen nehirler

Küçük Asya&Türkiye

- * Karadenize dökülen nehirler
- * Akdenize dökülen nehirler
- * Adalar denzine dökülen nehirler
- * Marmara Gölüne dökülen nehirler
- * Van Gölüne dökülen nehirler

Büyük Asya: İçdeniz, nehirler, göller

Küçük Asya: Beş Deniz

Su yollarında Türkler başlıklı bir düşünce geliştirdiğimiz taktirde perspektifimiz büyük Asya ve küçük Asya ile civarında olan Avrupa ve Afrika kıtalarını kapsama alanına almalıdır. Bu perspektif ise bizleri, okyanuslar denizler, iç denizler, nehirler ve göller ile buluşturacaktır.

Türkiye'deki Türk düşüncesi Türklerin denizle olan kadim ilişkisini göz ardı etmekte ve Malazgirt 1071 tezi benzeri Çaka Bey 1081 tezi ile daha önceki zamanlardaki bilgileri berhava etmektedir.

Zamanı hiçe sayarsınız geçmişte bulunduğunuz ve bugün yer aldığınız zeminleri de ortadan kaldırmış olursunuz ve bu şekilde zihninizi de kiraya çıkarmış olursunuz.

Zaman Tünelinde kaybolmamalıyız.

Büyük Asya coğrafyası perspektifinden konuya baktığımızda bunu küçük Asya ile de şu açıdan karşılaştırabiliriz. Asya'daki jeolojik iç deniz ve küçük Asya'daki Marmara iç denizini karşılaştırdığımızda, bugün Marmara iç denizinin etrafında 25 milyon insanın yaşıyor olması, İstanbul gibi bir dünya başkentine zemin teşkil etmesi bizleri Asya'daki iç denizin de bir zamanlar ne gibi zenginlikleri barındırdığı konusunda akıl yürütme yoluyla bir takım neticelere ulaştırmaktadır.

Diğer yandan büyük Asya'da 4500'ü aşkın nehirin varlığı Türklerin su yollarının ne denli zengin olduğunu göstermektedir. İpekyolu olarak adlandırdığımız ve karadan giden kültür ve ticaret yolu aslında sırtını nehirlere yaslanmış idi.

Büyük Asya. Küçük Asya ATA'LAR

Büyük Asya'daki bu nehirler ise dört okyanusa birden dökülmekte idi. Bahis konusu olan Avrasya olarak Almanlarca adlandırılan Turan coğrafyası idi. Atlantik okyanusu, Arktik okyanusu, Pasifik okyanusu, Hint Okyanusu'na Asya'nın devasa nehirleri sularını dökmetedir.

Denizler olarak kavramlaştırdığımız düşünce ise aslında kaynağını Asya'nın dağlarından su kaynaklarını derleyip toparlayan nehirler bolluğudur.

Küçük Asya'ya geldiğimizde ise topraklarına Türkiye coğrafyası olarak damga vurduğumuz, yer aldığımız pusula işlevi gören **beş temel rengimizin** yer aldığı **okyanuslara açılan denizler coğrafyası** ile karşılaşmaktayız, kuzeyden güneye, Karadeniz, Adalar denizi, Akdeniz, Kızıldeniz, Basra körfezi, Gökçe deniz (Hazar denizi).

Büyük Asya'da nehirler ile su yollarında nakliyat ve iletişimi ve ekonomiyi geliştiren **atalar** ardından **küçük Asya'ya** gelindiğinde bu kez de beş denizlerin cazibesine kapılmışlar ve imparatorluğun gerçek kurucusu Fatih'ten başlamak üzere Karadeniz ve Akdeniz'e açılmaya başlamışlar ardından da diğer üç denize açılarak tabloyu tamamlamışlardır.

Büyük Asya. Küçük Asya ATA'LAR

Su yollarının bu zamandaki derin işlevselliği kendisine eşlik eden **İpek Yolu'nun önemini yitirmesine paralel olarak** 15. yüzyıldan başlamak üzere kaybolmaya yüz tutmuştur.

Türklerin kaybettikleri zeminler zihinlerinde körelmiş ve 20 milyon kilometrekare yüzölçümünden 780.000 kilometrekare coğrafyaya kendilerini sığdırmak zorunda kalmışlardır.

Türkler, ataların Türkistan coğrafyasından başlayarak su yollarını izlemek suretiyle geliştirdikleri **Sudaşlık işbirliği ve felsefesini** yeniden gündemlerine alarak, bu kez ise pusulalarını okyanuslara göre ayarlamak misyonu ile karşı karşıyadırlar.

Su Yollarında Türkler

ASYA

Denizler

- **Karadeniz'e dökülen: Tuna**, Özü, Turla, Aksu, Don, Sakarya. Çoruh. Yeşilirmak. **Kızılırmak**
- **Basra Körfezi'ne dökülen: Fırat. Dicle**
- **Hazar Denizi'ne dökülen belli başlı ırmaklar:** kuzeyde **İdil** Nehri, Yayık Nehri ve Emba Nehri; doğuda Etrak Nehri; batıda Kuma Nehri, Terek Nehri, Sulak Nehri, Samurçay Nehri, Kura Nehri, Astara Çayı, güneyde ise Kızıl Ören Irmağının Gılan ve Sefidrüd kollarıdır.

Okyanuslar

- Arktik Okyanusuna dökülen nehirler
- Pasifik Okyanusuna dökülen nehirler
- Hint Okyanusuna dökülen nehirler

Göller

- **Aral Gölüne dökülen nehirler: Maveraünnehir (Ceyhun. Seyhun)**
- Baykal gölüne dökülen nehirler
- Balkaş gölüne dökülen nehirler

Su Yollarında Türkler

AVRUPA

- **Adalar Denizi'ne dökülen:** Vardar. Meriç. Arda. Tunca. Küçük Menderes. Büyük Menderes. Gediz
- **Akdeniz'e dökülen:** Asi. Seyhan. Ceyhan. Manavgat
- Marmara Denizine dökülen nehirler
- Van Gölü'ne dökülen nehirler

Bilimler

- **Antropoloji**
- **Arkeoloji**
- **Coğrafya**
- **Dilbilim**
- **Felsefe**
- **Hindoloji**
- **Jeoloji**
- **Kozmoloji**
- **Mitoloji**
- **Onomastik (Yer Adları Bilimi)**
- **Sinoloji**
- **Sümeroloji**
- **Tarih**
- **Teoloji**

Kavramsal Açılımlar

JEO : Sudaş (Deniz, Coğrafya)

POLİTİK: Dildaş (Türk&Turan)

Yeni Kavramlar: SU

- **Bilgi=Su (KB)**
- **Bozkır&Su Kuşığı**
- **Kiş: Su Samuru**
- **Kiş: Yaşam, Ölüm, Yaratılan**
- **Kutsal Su**
- **Su Devridaimi (Yer Gök)**
- **Su Ekosistemi**
- **Su Felsefesi**
- **Su Halkları**
- **Su Kenarlarındaki Türkler**
- **Su Sanatı**
- **Su ve Deniz Döngüsü**
- **Su ve Türk**
- **Sudaş**
- **Sudaş Ülkeler**
- **Sulak Alanlar**
- **Tengri ve Su**
- **Yer Gök Su**
- **Yer Su**

Siyaset: Küresel Türkofobi

Sümerler, Osman Karatay.

Türklerin Kökeni ss. 219

Hayır, tek bir sorun var. Sümerler gibi yüksek medeniyette bir kavim Hint-Avrupa veya Sami bağlantılar içermiyor. Üstelik öyle bir bağlantı içeriyor ki bu yüksek nitelikteki halk 2000 yıldır Avrupalının kafasındaki en kötü insan tarifinin muhatabı olan İskit Hun, Türk kavimlerinin atası çıkıyor. İşte sorun burada. Ortada bilim yok, tamamen siyaset var. Ama biz sadece bilim diyeceğiz.

Japonca ve Türkçe'nin 9.000 yıldır var olduğu bulundu!

«9.000 yıl önce şu anda kuzeydoğu Çin'de yaşayan ve darıyla uğraşan çiftçiler; Japonca, Türkçe ve diğer modern dillerin ortaya çıkmasına neden olan bir Trans-Avrasya ön dili konuşmuş olabilir.»

LİAO Nehrinin Türkçe için önemi.

9.000 yıl önce Çin yok, o topraklarda Altaylardan gelenlerin Türkçe lisanı ile Darı yetiştiren çiftçilerin arasında sonradan Korece, Tunguzca ve bugünkü Japoncanın temelleri atılıyor. Max Plant Enstitüsünün araştırma sonucu varılan sonuç bu.

Türkçenin 9.000 yılı. Prof Martine Rabeerts.

<http://www.boole.com/turkey.com/>

Yeraltı su şebekesi sistemi

- Karız Kanalları, Doğu Türkistan'ın Turfan bölgesinde bulunan ve yaklaşık **2000 yıl önce** Türkler tarafından inşa edilmiş bir yeraltı su şebekesi sistemidir. Bölgedeki su sıkıntısı sorununu çözmek için inşa edilen Karız Kanalları, **Tanrı Dağları'ndan Turfan bölgesine suyu yerçekimi kuvveti yardımıyla getirmek için** tasarlanmıştır.
- Tanrı Dağları'ndan gelen suyun buharlaşmasını önlemek adına yerin yaklaşık 100 metre altından kilometrelerce su yolu inşa edilmiştir. Düzenli aralıklarla açılan kuyulardan su çekilebilmekte ve tarım alanları sulanabilmektedir.
- Karız Kanalları bugün bile Uygur Türkleri tarafından kısmen kullanılmaktadır. Karız Kanalları, Türklerin 2 bin yıl önce ileri bir medeniyet seviyesine ulaştığını gösteren olağanüstü bir mühendislik harikasıdır.

TÜRK KOZMOLOJİSİ

SU FELSEFESİ

Türk Halk İnanışlarında SU

Rüyalar

Akan sular

Suyun en güçlü olduğu yer deniz

Suyun ruhu akarsularda olur

Çamurlu suyun değil

Her suyun bir iyisi vardır

Su deniz nehir rüya akarsu yemin

Suyun hakkı vardır

Akarsu Durgun Su Bataklık Su

Halk inançları

Gelin köprüden geçirilir büyü bozular

Yedi kulaç

Bütün Türk boylarında coğrafyalarında www.turkey.com/

Suyun fatması ayseesi için denir

Su Ve Asya'da Türkler

- **Dağlar gibi sular da -tanrısallığa yaklaşır.** Gerdizi'ye göre, **XI. Yüzyılda İrtiş kıyılarında yaşayan Kimek-Kıpçaklar, «İrtiş ırmağına taparlar, su Kimeklerin tanrısı» derler.. Orhun yazıtlarında kutsal su kaynakları belirtilir.** Bu nedenle suların kirletilmesinden kaçınılır. VI. Yüzyılda devletlerini Göktürklerin yıktığı Juan-Juan'ların suda elbise ve ellerini yıkamadıklarını, kapları boşalınca onları temizlemek için yağladıklarını Çin kaynakları belirtir.
- Müslüman **İbn Fadlan**, Oğuzların sudan kaçtıklarını yazar :«Küçük ve büyük abdestten sonra temizlenmezler, yıkanmazlar. Suyla hiçbir temasları yoktur». Çağataylarda gündüz akar suya girmek yasaktır. Suya işeyen ve sümküren idam edilir. **Nişaburlu Cüveyni** şöyle der :«İlkbahar ve yaz aylarında kimse gündüz suya giremez. Akar suda ellerini yıkayamaz. Gümüş ve altın kaplara su dolduramaz... **Suyun ruhu, temiz olmayan şeylerle kirletilmemelidir».**
- **Cengiz Han**, suya saygıyı yasalastırır ve suya saygı Anadolu Türk boylarında da sürer. İslâm Tahtacılar suyu kirletiyor diye abdest almaya karşıdırlar. Suya işlemek ve tükürmek, **Tahtacılar**da en büyük günahlardan biridir. Bu nedenle, tuvaletlerde su bulunmaz. Okullarda Tahtacı çocuklarının tuvalete girdiklerinde musluğu açtıkları, fakat su kullanmadıkları görülür. Bu davranış **kutsal suya saygının**, suyu kirletmekten çekinişin sonucudur. Eski Türklerdeki su kültü, Abı Hayat temasını yaratır. Bu yaşam suyu ile ölümsüzlük kazanılır.

Doğan Avcıoğlu Türklerin Tarihi Cilt 1. ss.307-308

- Bozkırda nehir geçişi büyük önem taşır. Daha önce Oğuzların Volga'yı ancak kışın nehir donunca aşabildiklerini yazmıştık.
- **Oğuzname'de salı keşfeden kişi, boyun büyük bir atası sayılır.** Jean-Paul Roux'ya göre, Selçukluların adı, sal'ın önemi nedeniyle Salcık, yani «küçük sal» olabilir. Selçuk ise, «küçük sel» anlamına gelir. Sel Arapça, sal ise Türkçedir (Faune et Flore sacrees, s. 134)

<https://www.booksonturkey.com/>

Doğan Avcıoğlu Türklerin Tarihi Cilt 1. ss.358

Yaşamın temelindeki SU

Anlaşılan odur ki, Türkler, yaşamın temelinde olan temeli su olarak keşfetmişlerdir. Kişi, yaşam, ölüm kelimeleri hep su ile ilişkilidir.

Bu anlayış ise Tektarıcı Sami dinlerinin toprak temelli (Human, Humus) yaratılış ve insan inançlarının karşısında yer almaktadır.

Yaşam döngüsünü sağlayan su ise yer ve gök arasında devri daim etmektedir. Ve bu devridaim neticesinde biriken sular, nehirler, göller ve denizleri de oluşturmaktadır.

Türkler hayatın temeli olarak düşündükleri sular misali yerküre yuvarlağında denizler ve karalar olmak üzere ulaşılmadık, adım atılmadık yer bırakmamışlardır.

Türkiye dışındaki coğrafyalarda Türkçe 7500 yer adı ile Türkçe eksonim onomastiği konusunda dünyada ilk sırada yer almaktadır. Bu da yer adları üzerinden dünyaya vurulan yaşayan damgalardır.

Haluk Berkmen beyin yazısından çıkan mesaj Türklerin evvel emirde ve kıtalara yayılan ve dil üzerinden ilerleyen bir kültürel birliği oluşturma konusunda hızla yol almalarının gereğidir.

Bu şekilde tüm kıtaların Turan halkları yaratılmışlar olarak nitelendirilen, tanımlanan Türk adı altında birliğe, birlikteliğe ulaşmış olacaklardır. Kaynak ise Asya'nın suları, nehirleri, dağları, bozkırları, golleri, denizleredir. Ulaşım yollarının canlılığı da. Ataların dediğin gibi su akar yolunu bulur.

Kişi: “Yaşam, Ölüm, Yaratılan”

Su Felsefesi

- Kişi, Sibirya'nın güneyindeki sulak yerlerde, su kenarlarında yaşayan kiş (su samuru) ile ilintilidir.
- **Farabi**'de felsefi olarak ortaya konulan metinler, **Yunus Emre**'de dizelerle dile gelmiştir. Sibirya'nın güneyindeki su kenarlarında kiş (su samuru) ile başlayan insan yolculuğumuz, Küçük Asya'nın Sivrihisar kasabasında **Yunus Emre** ile nihai şeklini almıştır.
- **Yunus Emre**'nin 417 şiirinde insanı ve evreni tüm yedi kavram ile tanımlayan Türkçe artık kıvamını bulmuş, en üst dereceden bir ifade gücünü kazanmıştır.
- **Humus (toprak) ve Kiş (su samuru) kökenli farklı etimolojik kökenlerin elverdiği, sabit ve dinamik kişilik farkları da, birörnek (uniform) ve binçiçek (hercai) zenginliğinin zıtlıklarıdır.**
- Birey'in “bir”liği, benciliği ve gönülün bencileyin zenginliği farkıdır bu.

Yer Gök İduk Su

2B2

ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ

Yanalım Arıg Ubutı Yig Tidi Ben Ança Tir Men Ben Bilge
Tonyukuk Altun Yışig Aşa Keltimiz İrtiş Ögüzüg

**Yanalım Arı Ubutlu [Olmak] Yeğ Dedi[Ler] Ben Anca Der[İm]
Ben Ben Bilge Tonyukuk, Altun Yış'ı Aşıp Geldik, İrtiş Ögüzü**

2B3

ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ

Keçe Keltimiz Kelmişİ Alp Tidi Tuymadı Tenri Umay İduk Yir
Sub Basa Birti Erinç Neke Tezer Biz

**Geçip Geldik, Gelmiş[Ler]İ Alp Dedi, Duymadı. Tanrı, Umay,
İduk Yer, Su Basa Verdi Erinç Neke Tezer[İz] Biz?**

Su

Kelimelerin etimolojik kökenlerine gittiğimiz zaman insan kavramı Arapçadır ve anlamakla ilintilidir. **Türklerde karşılığı kişi kavramının kökeni ise su ile alakalıdır.**

Dilimizde; yaşam, ölüm, kişi bu üç kavram su ile ilintilidir.

Hint-Avrupa kökenli **insan** tabirinde esas olan anlamak iken, **kişi** tabirinde yaratılan olmak (insan tanrı tarafından yaratılmıştır) önem kazanmaktadır.

- Tonyukuk, Bilge Kağan ve Kültigin yazıtlarında bunlar açık açık ifade edilmiştir; kişi ölümlüdür.
- **Arapça insan kavramının kökünde Hint Avrupa kökü olan ins yer almaktadır, anlayan, duyan, bilen, tanıyan anlamlarını taşımaktadır. İnsan kavramı ise insan yetilerinden sadece anlama, duyma, bilmeyi içermektedir.**
- **Kişi kavramı ise yaşam ve ölüm esaslıdır, insanın hayatının başını ve sonunu içermektedir. Yaşam ile ölüm arasındaki süre içerisindeki tüm yetileri içermektedir. Kişi tabirinin kökeni Türkçedir, başka herhangi bir dilden alınmamıştır. Türklerin kendi yaşantılarından süzdükleri bir özdür.**

Toprak ve Su

- *Diğer bütün dillerde insan kavramı homo, humus, human olarak **toprak/zemin temelli bir kelime** olarak karşımıza çıkarken sadece Türk dilinde farklı bir kavram olarak **su temelli dinamik kişi kavramı** kullanılmaktadır ki bir özgünlük ve farklılık söz konusudur.*
- Türkçede hayat anlamına gelen **yaşamın** kökü olan yaş, ıslak ya da nemli manasında kullanılmaktadır.
- Türkçede **ölüm** teriminin kökü de suyla ilişkilidir. Ölüm, öl kökünden türetilmiştir. Öl, ıslak, yaş anlamına gelir.
- **İnsan** teriminin kökü ve boyun suyla ilişkili oluşu, ayrıca dünyanın su üzerinde durduğu düşüncesi, suyun Türklerin yaratılışında birinci dereceden görev aldığını göstermektedir.
- Suyun değişkenliği, toprağa nüfuz etmesi, buharlaşıp uçması, akışkan olması, ruhun içinde çeşitli katmanlarda dolaşmasını yansıtmaları açısından önemlidir. **Hayatın su kökenli oluşu, yaşama sürecinde ortaya çıkan her türlü iniş çıkışlar ile zorlukları da açıklamaktadır.**
- Göktürk merkezli eski Türkler, insana ilişkin **“su kökenli oluş”** ve **“yaratılmış olmak”** üzere iki temel düşünce geliştirmişlerdir.

Yer-Su

- EVRENSELÇİ DİKOTOMİ: İki Ana ilkeye İndirgenmiş Âlem Düzeni ı. Yaruk ve Karang İlkeleri ile Unsurlar Kâinatın bütün tezahürlerini **gök ve yir-sub/v'un (yer-su: yeryüzü)** temsil ettiği birbirine zıt, fakat birbirini tamamlayan iki evrensel 'nefes'ten oluşmuş olarak kabul eden sistem, **proto-Türk** ve Türklerin en eski, belki de öz kozmolojisiydi.
- **Eberhard'ın, çoğunluğunu proto-Türk saydığı Çular'dan (MÖ 1059-249)** önce, bugünkü Kuzey Çin'e hâkim olan Şang sülalesi döneminde. Ti denilen gök tanrısına, doğa güçlerine ve atalara ibadet ediliyordu. Fakat Şangların kozmolojisi dağınık inançlardan ibaretti.
- **Böylece, kâinatın çeşitli tezahürlerini, mekân ve zaman içinde tüm evreni kapsayan bir düzen olarak açıklama girişimi, proto-Türk sanılan Çu'lara atfedilmektedir ya da Çu'lar bu kozmolojiyi anavatanları olan İç Asya'dan getirmişlerdi.**
- **Evrensel olma iddiasında bulunduğundan, zamanımız araştırmacıları Çu kozmolojisine evrenselcilik veya evrencilik demektedir. Çu kozmolojisi, 'gök' ve 'yer'in temsil ettiği iki ilkeye dayandığı için de dikotomi (iki ilkeli sistem) adını almaktadır. Evrenselcilik, merkezîyetçi devlet dini tarzındaydı.**

Emel Esin - Turk Kozmolojisine Giris.pdf

https://www.academia.edu/38142636/Emel_Esin_Turk_Kozmolojisine_Giris_pdf

Tek-Esin Vakfı Arama Veritabanı

http://178.233.212.46:82/yordam/?p=1&q=deniz&alan=qEser_txt

<https://www.booksonturkey.com/>

Kutsal Su

- Köl-Tigin, Bilge ve Tunyukuk kitabelerinden başka, **Yer-Sub**'ın eski Türk dili konuşan halklarda kutsal olduğunu biliyoruz. Türk dilli halklar su ile ilgili kutsal görevlerini icra ederlerken: "Halk iki gruba ayrılıp, birbirlerini suya iterlerdi. Kagan da suya kendi elbisesi ile girerdi".
- Bizans kaynaklarına göre, 7. yüzyılda eski Türk halklarındaki suya atlama, üzerlerine su dökme adetleri onların suya tapınmalarından kaynaklanıyordu.
- Aynı kaynaktan Türklerin suya kurban adadıklarını da öğreniyoruz. 7. yüzyıla ait tarihi bir kaynakta, **Hunların adet ve inançları anlatılırken onların suya taptığı yazılmıştı.** İdil halklarının suya ibadetleri hakkındaki belgeye ise, 10.yüzyılın Arap seyyahı ve ilim adamı Ahmed İbn Fadlan'ın kitabında rastlanıyor.

ESKİ TÜRK KİTABELERİNDEKİ YER-SUB MESELESİ **M.A.SEYİDOV** Çeviren S.Gömeç
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/782617>

Su Halkı: Sakalar (İskitler). Sümerler

- “Atlı” kavim olarak nitelendirilen Sakalar , Oğuz’un en erken oluşan Karluk boyundan ayrı bir uruk olarak yaklaşık MÖ. 7000 veya 6000 yıllarında ortaya çıkarak , Kuzey Asya’dan farklı zamanlarda, bir taraftan İran, Anadolu ve Hindistan’ın İndus nehri kıyılarına , diğer taraftan Kafkaslardan Doğu Avrupa ve Balkanlara kadar yaklaşık 10.000 km2 bir alana yayılmışlardır. s.24
- Eski Yunan, Latin (Roma), Bizans, Arap, Pers tarihçilerinin ve yazarlarının hiçbirisi, Sakaların kültürleri, inançları ve ahlaklarına ait en küçük ayrıntılara vurgu yapmalarına rağmen ,onların Pers (İran) dilini konuştuklarını savunmamışlardır. s.23
- **Hatta Saka adı, eski Fenike, Babil ve Bizans kaynaklarında bütün Türk soylular veya Turaniler için kullanılmış bir cins isimdir.**
- Türk bilginleri arasında Sakaların Türk ve Türk soylu olduklarını ilk söyleyen, Molla Mehmet El’abeşidir. s.26
- **Bazı kaynaklara göre , Sakalar kendilerine “Sakei” (Sakey) veya “Sakai” (Sakay) derlermiş. Bu kelime, “Su” anlamındaki “Sa” (aslında Sa, Su kelimesinin farklı telaffuzudur)**
- **Su (Sa) Türk soyluların kendilerine verdikleri ilk isimlerden birisidir. Dolayısıyla Sakai veya Sakei , “Su Halkı”, “ Su Beyi “ demektir.**
- **Sumer (Su+mi+er) adı da , batılıların çevirdiği gibi “Su Halkı “ demektir.** Batılıların “Susa” dedikleri “Susu”larda vardır ki , bu Asurluların kendi telaffuzlarına göre bozdukları “Zaza” kelimesinin de aslıdır. s.30
- Oğuz’ların Karluk boyundan gelen Sakalar , uzun tarihi süreçlerinde çeşitli alt kavimlere bölünmüştür; Arsaklar (Partlılar) , Katdular (Kardukhoi) Masagetler, Alan’lar, Alban’lar, Avarlar, Peçenekler, Tatarlar, bugünkü Osedayalılar ve Moğollar da Sakalardan sayılırlar. s.31

Deniz ve Türkler

Doç Dr Haluk Berkmen web sitesindeki <https://www.facebook.com/haluk.berkmen/> ve facebook üzerinde yayınladığı Türkçe'nin Felsefesi başlıklı elli sayısına yaklaşan yazılarında dil üzerinden giderek **Türklerin saklı tarihini, kaya yazılarındaki ve yazıtlardaki saklanmış tarihini** gün yüzüne çıkarmaktadır.

Tespitten şu soruya da gidebiliriz. Türklerin tarihini kimler ve neden saklamışlardır. Bu önemli bir sorudur ve insanlık tarihinde ilk kez konuşmanın başladığı Afrika kıtasındaki Afrikalılar gibi Batı tarafından ve özellikle de Hristiyanlık üzerinden kurgulanan entrikalar ve oyunlar ile inkar edilmektedir.

Konuşma ilk kez Afrika'da başladı ve Afrikalılar Batı tarafından köleleştirildi. Yazı ise Türklerle başladığı için üzerine kalın bir duvar örtüldü.

Türklerin insanlık tarihine kazandırdıklarının temelinde evren algıları ve Tengri anlayışları yatmaktadır. Sadece Avrasya kıtası değil dünyanın tüm kıtalarında Amerika, Afrika Avustralya dahil Türklerin kültür izlerine rastlamaktayız.

Bu neden böyle olmuştur, çünkü Türk kendisini Törük olarak (yaratılan, yaratılmış) olarak görmüştür ve insanı esas almıştır. İnsanı, ırklarına ve renklerine göre sınıflandırmamıştır. Bunun neticesinde ulaşılan bilgelik Türkleri, Kutadgu Bilig seviyesine çıkarmıştır. Aslolan bilgidir.

Haluk Berkmen bey 47 nolu yazısında **Tengri (GökTanrı) ve Deniz (Su) arasındaki bağlantının Avrasya kıtasının kuzey batı köşesindeki Vikinglere yansıyan yönünü** aydınlatmaktadır. Yazının bizlere verdiği mesaj **kültürel değerler üzerinden Türklerin hep birlikte bir zihniyet birliğine ulaşması idealini** taşımaktadır.

Tenger ve Tengiz

<https://denizkarakurt.com.tr/makaleler/tenger-ve-tengiz>

Tenger günümüzde bile bazı Türk dillerinde **gökyüzü** anlamında kullanılan bir kelimedir. Tengiz ise Anadolu Türkçesi'ndeki **Deniz** sözcüğünün ilk biçimidir.

“Deniz” sözcüğünün etimolojisini açıklayamayanlar yine her zamanki gibi çeşitli biçimlerde Türkçe değildir diyerek işin içinden çıkmaya çalışmışlardır. Hatta o kadar ki, **Türkler yaşadıkları coğrafya gereği gölden daha büyük su kütlesi görmemişlerdi, bu nedenle denizi tanımlamaya ihtiyaçları yoktu**, bu kavram da olsa olsa deniz görmüş, deniz kıyısında yaşayan kavimlerin dilinden gelmiştir gibi açıklamalar bile yapılmıştır. Ancak bu kavmin hangisi olduğu, “Deniz”e benzer bir sözcüğün hangi yabancı dilde yer aldığı da hiçbir zaman bulunamamıştır.

Oysa ki bugün ilkel diye nitelediğimiz çok eski çağlarda yaşayan insanların anlayışına göre (bunu çeşitli anlatılarda görebilmekteyiz) ucu görünmeyen her su kitlesi denizdir. Bu bağlamda büyük göllerin hepsi deniz olarak algılanmıştır. Hatta karşı kıyısı görüldüğü halde bile büyük ırmaklara da deniz benzetmesi veya tanımlaması yapıldığı bilinmektedir. **Yani her şeyden önce “Deniz” kavramını” türetmiş olmak için deniz görmeye asla gerek yoktur.**

Üstelik **Türklerin hiç deniz görmediği iddiası** da zaten ayrıca gülünçtür. İnsanlar en ilkel çağlar hariç ticari amaçla bile olsa çeşitli diyarlara mutlaka yolculuklar yapmışlardır. Birileri de denizi görerek geri dönmüştür. Ancak birazdan bahsedileceği üzere **Türkler “Deniz” kavramını zaten başka bir mantıkla türetmişlerdir ki**, bu mantık için bugünkü ölçülerde bir deniz görmüş olmaya hiç gerek yoktur. Fakat kesin olan şudur, bugüne kadar “Deniz” kelimesinin etimolojisi gerçekten de net olarak açıklanamamıştır. Oysa ki açıklama zeka ürünü muhteşem bir benzetmeye dayalıdır.

Tenger sözcüğü Türkçe'nin değişik lehçe ve şivelerinde gökyüzü demektir. Teng/Teg/Tek kökü ise dönüş bildirir, örneğin göğün dönüşü gibi. Tengiz ise sondaki eşitlik belirten -iz eki ile göğün eşiti olan varlık demektir. Burada akla gelecek olan son soru da elbetteki, niye göğün eşiti olduğudur? Yanıt aslında çok basittir. Deniz göğün maviliğini yansıttığı için...

Sorunun Çözümü Buradadır:

Deniz kıyısında (veya yeterince büyük bir gölün kenarında) duran bir kişi ufka doğru baktığında uçsuz bucaksız sonsuzlukta birbirinin eşiti olan ve birbirinin rengine sahip olan iki varlık görecektir; Tenger ve Tengiz... Bu durumu desteklemekte olan bir hususu da belirtmekte fayda olacaktır. Macarca'da Tenger sözcüğü “Deniz” manasına gelmektedir.

<https://www.booksonturkey.com/>

- Aktarma Sözlüğü, Sayfa: 461, Dipnot: 1393, **Deniz Karakurt**

Su, Sa, Saka, Si, Sibiryaya

- Çünkü **su** kelimesinden Persler de o şekilde kullanmış. Biraz önce söyledim eski Hintliler, Çinliler Çünkü **Sakaların gitmediği yer olmadığı için hep Su Sa gibi isimler** Dolayısıyla yani Çünkü böyle iki halk gibi anıyoruz İskit deyince ayrı **Saka** deyince ayrı halk gibi anlayan tarihçiler var. Dolayısıyla İskit kelimesi yok aslında **Saka** diyelim.
- Her zaman söylerim kendi fikrim değil de **birçok batılı tarihçi Sakalara insanlığın atası derler**. Mesela ilk Bizans tarihçileri, ilk Bizans Kralları da kitaplar yazmıştır. Mesela hikmetli Leo dedikleri krallarından, onlar da diyorlar ki **Avrupa'da ilk görülen halk Sakalardır**. Tarihte, insanlık birbirinden bana göre evrim yoluyla çoğalarak gelmiştir.
- **Ama eğer bir ata varsa birden fazla hatta, ilk insanlığın ataları ve dolayısıyla Türklerin Ataları Sakalar. Ama bu Su adıyla anılan Sakalar niye Su adıyla anılıyor. Biraz önce söylemek istedim. Bir kaç anlamı var bir içtiğimiz su, ikincisi güç kuvvet ordu asker demek Saka. Onun için subay diyoruz ya subay ne demek subay asker.**
- **Dolayısıyla Sibiryaya Türklerin anayurdu Orta Asya sonradan oluşan bir ana yurttur. Esas Türklerin anayurdu bu Kuzey kutbunun o kıyıları Sibiryaya bölgesidir. Onun için orada da Su. Sibiryaya kelimesi aslında sudur.**
- Bir Rus Bilgin böyle açıklıyor, üzerinde farklı yorumlar yapıyor ama, Türkler o sulak bölgelerde ilk ortaya çıktıkları için **su** adını hem kendileri için kullanıyorlar. Dolayısıyla **Sakalar su halkı demek**. Ve bu bütün tarihi sadece Türklerin bizim tarihimizi değil, bütün insanlık tarihini etkilemişlerdir.

Levendname Şiirlerinde Su Temasının Felsefi Boyutu

Levendname şiirleri, Türk edebiyatının önemli bir parçası olup, genellikle kahramanlık öyküleri ve destansı anlatılarla doludur. Bu şiirlerde sıkça kullanılan **su teması**, sadece doğal bir unsur olarak değil, aynı zamanda derin anlamlar ve felsefik boyutlar taşıyan bir sembol olarak karşımıza çıkar.

Su Temasının Genel Anlamları

Su, hayatın kaynağı, temizliğin ve arınmanın simgesidir. Levendname şiirlerinde su, genellikle şu anlamlara gelir:

- **Yaşam:** Su, her türlü canlı için vazgeçilmez olduğu gibi, şiirlerde de hayatın devamlılığını ve yenilenmesini temsil eder.
- **Değişim:** Su, sürekli akışı ve şekil değiştirmesiyle değişim ve dönüşümü simgeler. Bu, hayatın sürekli bir akışta olduğu ve her şeyin değiştiği gerçeğini yansıtır.
- **Temizlenme:** Su, günahlardan arınma, ruhun temizlenmesi ve yenilenmesi anlamına gelir. Kahramanlar, suda yıkanarak veya su içerek manevi bir arınma yaşarlar.
- **Sonsuzluk:** Denizler ve okyanuslar gibi büyük su kütleleri, sonsuzluğu ve evrenin büyüklüğünü simgeler.
- **Bilinçaltı:** Su, bazen bilinçaltı dünyasını, duyguların derinliklerini ve gizemli güçleri temsil eder.

Levendname Şiirlerinde Su Temasının Felsefi Boyutu

Levendname şiirlerindeki su teması, felsefi açıdan şu gibi sorulara cevap aramaya çalışır:

- **Varoluşun anlamı:** Su, hayatın kaynağı olarak varoluşun anlamını sorgular. İnsan, su gibi bir varlık olarak sürekli değişir ve dönüşür. Bu değişim içindeki anlam arayışı, felsefenin temel sorularından biridir.
- **İyilik ve kötülük:** Su, hem hayat veren hem de yıkıcı bir güç olabilir. Bu durum, iyilik ve kötülüğün iç içe geçtiği ve insanın seçimlerinin sonuçları üzerinde düşündürür.
- **Evrenin sırrı:** Büyük su kütleleri, evrenin büyüklüğü ve gizemi karşısında insanın ne kadar küçük olduğunu gösterir. Bu da insanın evrenle olan ilişkisini ve varoluşun anlamını sorgulamasına neden olur.
- **İnsan ve doğa ilişkisi:** Su, doğanın temel unsurlarından biridir. Levendname şiirlerindeki su tasvirleri, insanın doğayla olan ilişkisini ve doğanın insan üzerindeki etkilerini vurgular.

Özetle, Levendname şiirlerindeki su teması, sadece doğal bir unsur değil, aynı zamanda derin anlamlar ve felsefi boyutlar taşıyan bir semboldür. Su, yaşam, değişim, temizlenme, sonsuzluk ve bilinçaltı gibi kavramları temsil ederken, varoluşun anlamı, iyilik ve kötülük, evrenin sırrı ve insan-doğa ilişkisi gibi felsefi sorulara da cevap aramaya çalışır.

Tengri ve Su

Vikingler **su motifini** çizmekle kendilerinin denizci olduklarını belirtmiş oldular. Nitekim 1000 yıllarında İskandinav bölgesinden denizlere açılıp hem **İngiltere**'ye hem de **İskoçya**'ya yerleştiler. Altta sağda Vikinglerin yerleştiği bölgeleri görüyoruz. **Türklerle yakın akraba olan Vikinglerin denizlere açılmış olmaları Türklerin sadece karacı olmadıklarını, aynı zamanda denizci olduklarını da gösterir.**

Vikingler İskoçya'nın kuzey bölgesinde birçok kale inşa edip bölgeye uzun süre hâkim oldular. Kuzey İskoçya bölgesine Kaledonya denir. Kaledonya adının 'sert ayaklı' demek olduğu iddia edilmiş olsa da bu yorum pek mantıklı gelmiyor. Benim yorumum bu ismin 'Kale ile donanmış bölge' anlamını taşıdığıdır. Vikinglerin bölgeye birçok kale inşa etmiş olmalarından dolayı bölge kalelerle donanmıştı. Bu yorumumu Batılı tarihçiler asla kabul etmez ama ben yine de görüşümü burada belirtmek isterim. Zira onların Kaledonya için yaptığı yorum da hiç akla yakın değil.

Vikingler sadece **İngiltere** ve **İskoçya**'yı işgal etmediler, ayrıca Leif Erikson başkanlığında Kanada'ya kadar uzanıp Newfoundland bölgesine bir süre yerleştiler. **İzlanda** adasında **Faroe adalarında** ve hatta **Grönland**'ın güney bölgelerinde uzun süre kaldılar. Leif Erikson'un soyadı 'Erik'in oğlu' demektir. Erik adı Türkçe bir sözcük olup kadim Türkçede Eriğ = Er kişi demektir. Türkçenin Felsefesi – 47 **Doç. Dr. Haluk Berkmen**

Çin Felsefesi ve Su

- Sonsuz; Sürekli; Sonsuza dek Bir nesil geliyor ve başkası gidiyor, ama su sürekli bir döngü içinde durmadan akıyor.
- Suyun bu sürekli akışından “sonsuz” luğu simgeleyen ideogram (karakter) üretildi; köpükler ve dalgalar da eklenerek suyun bir varyasyonu oluşturuldu; su, kaligrafi (hat) sanatında kullanılan sekiz temel karakteri bünyesinde taşıyarak “sonsuz” un simgesi olarak hatırlanacaktı.
- Çinlilerin kutsal sayısı 8 dir. Cathay Pacific Hava Yolları, Hong Kong-İstanbul uçuşlarını 8.8.1998 tarihinde başlatmıştır.
- Sonsuzluk döngüsü, su karakteri ile simgelenirken, bu döngü, çin alfabesinin temel 8 karakteri ile oluşturulmuştur. Alfabedeki diğer bütün binlerce karakterler (kelimeler) bu 8 karakter kullanılarak türetilmektedir.
- Shui ve su kelimelerinin benzerliği, su kelimesinin Çinlilerin sözlüğüne bizden veya bizim sözlüğümüze Çinlilerden geçtiğini gösteriyor.

By Bilge Tonyukuk Enstitüsü zaman: Ağustos 13, 2014

Tez Soruları

1. ATÜT Tezi (Sol)
2. 1071. 1081 Tezi (Sağ)
3. ATTT Atatürk Türk Tarih Tezi (Biz)

Asya Su Yollarını Türkler Nasıl Değerlendirdi?

Asya kıtası, büyük nehirleri ve denizleriyle zengin bir su yoluna sahip. Türkler, tarih boyunca bu su yollarını stratejik, ekonomik ve kültürel açıdan büyük önem taşıyan koridorlar olarak görmüşlerdir. İşte Asya su yollarını Türklerin nasıl değerlendirdiğine dair bazı önemli noktalar:

Stratejik Önem

- **Göç Yolları:** Asya'nın geniş ovaları ve nehirleri, tarih boyunca göç eden Türk boylarının yerleşimi ve genişlemesi için önemli koridorlar olmuştur.
- **Sınır Güvenliği:** Büyük nehirler ve denizler, doğal sınırlar oluşturarak Türk devletlerinin güvenliğini sağlamıştır. Örneğin, Çin Seddi gibi büyük savunma yapıları bu su yollarının yakınında inşa edilmiştir.
- **Askeri Taşımacılık:** Su yolları, orduların hızlı bir şekilde taşınması ve tedariklerin sağlanması için kullanılmıştır. Özellikle denizcilikte üstünlük, savaşlarda büyük avantaj sağlamıştır.

Ekonomik Önem

- **Ticaret Yolları:** **İpek Yolu gibi önemli ticaret yolları, büyük ölçüde Asya'nın su yollarını takip etmiştir. Bu yollar üzerinden baharat, ipek, kürk gibi değerli mallar taşınmış ve Türk devletlerinin ekonomileri canlanmıştır.**
- **Su Ürünleri:** Nehirler ve denizler, Türklerin beslenme ihtiyaçlarını karşılayan önemli bir kaynak olmuştur. Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği, kıyı bölgelerinde önemli ekonomik faaliyetler arasındaydı.
- **Sulama:** Büyük nehirlerin suları, tarım alanlarının sulanmasında kullanılmış ve böylece tarım üretimi artırılmıştır.

Kültürel Önem

- **Medeniyetlerin Karışımı:** Su yolları, farklı kültürlerin bir araya gelmesine ve etkileşimine olanak sağlamıştır. Türk kültüründe, denizcilikle ilgili birçok gelenek, görenek ve inanış bulunmaktadır.
- **Ulaşım ve Haberleşme:** Su yolları, insanların ve haberlerin hızlı bir şekilde taşınmasını sağlamıştır. Bu durum, kültürlerin yayılmasına ve medeniyetlerin gelişmesine katkıda bulunmuştur.

Özellikle Vurgulayabileceğimiz Bazı Örnekler

- **Türklerin Denizcilik Tarihi:** Türkler, tarih boyunca Karadeniz, Hazar Denizi, Akdeniz ve Hint Okyanusu gibi denizlerde etkin bir denizcilik faaliyeti göstermişlerdir. Selçuklular, Osmanlılar ve diğer Türk devletleri güçlü donanmalara sahip olmuşlardır.
- **İpek Yolu:** İpek Yolu, Türklerin ekonomik ve kültürel açıdan yükselişinde önemli bir rol oynamıştır. Bu yol üzerinde kurulan şehirler, ticaretin merkezi haline gelmiştir.
- **Orta Asya Gölleri:** Hazar Denizi ve Aral Gölü gibi göller, Türk boylarının yaşamında önemli bir yere sahip olmuştur. Bu göllerde balıkçılık yapılmış, su taşıtlarıyla ulaşım sağlanmıştır.
- **Sonuç olarak,** Türkler, Asya'nın su yollarını stratejik, ekonomik ve kültürel açıdan büyük bir önem taşıyan koridorlar olarak değerlendirmişlerdir. Bu su yolları, Türklerin tarih sahnesindeki yükselişi ve medeniyetlerinin gelişimi üzerinde derin izler bırakmıştır.

Avrupa Su Yollarını Türkler Nasıl Değerlendirdi?

Harika bir soru! Avrupa su yolları, Türklerin tarih sahnesindeki rolü ve coğrafi genişlemesi açısından oldukça önemli bir konudur.

Tarihsel Bir Bakış

Türkler, tarih boyunca göçebe bir yaşam sürmüş ve geniş coğrafyalara yayılmışlardır. Bu göçler sırasında Avrupa'nın su yolları da Türklerin ilgisini çekmiştir. Ancak, Asya'daki büyük nehirler ve denizlere kıyasla Avrupa'daki su yollarının Türkler için taşıdığı stratejik önemi farklılık göstermiştir.

- **Göç Yolları:** Avrupa'ya yapılan Türk göçleri genellikle karadan gerçekleşmiştir. Bu nedenle, Avrupa nehirleri daha çok yerel ticaret ve ulaşım için kullanılmıştır.
- **Sınır Güvenliği:** Avrupa'daki nehirler, Türk devletlerinin sınırlarını oluşturan doğal engeller olmuştur. Özellikle Tuna Nehri, Osmanlı İmparatorluğu için önemli bir sınır hattıydı.
- **Ticaret Yolları:** Avrupa'daki su yolları, özellikle Akdeniz ve Karadeniz, Türkler için önemli ticaret yolları olmuştur. Bu yollar üzerinden Akdeniz havzası ile Karadeniz ülkeleri arasında ticaret yapılmıştır.

Avrupa Su Yollarının Türkler İçin Önemi

- **Askeri Strateji:** Avrupa'daki su yolları, Türklerin askeri stratejilerinde önemli bir rol oynamıştır. Özellikle denizler, filoların konuşlandırılması ve düşman topraklarına ulaşım için kullanılmıştır.
- **Ekonomik Faaliyetler:** Avrupa'daki su yolları, Türklerin ekonomik faaliyetleri için de önemli olmuştur. Bu yollar üzerinden tarım ürünleri, el sanatları ve diğer mallar ticareti yapılmıştır.
- **Kültürel Etkileşim:** Avrupa su yolları, Türk kültürünün yayılmasında ve farklı kültürlerle etkileşimde bulunmasında önemli bir rol oynamıştır.

Özellikle Vurgulayabileceğimiz Bazı Noktalar

- **Tuna Nehri:** Osmanlı İmparatorluğu için Tuna Nehri, hem bir sınır hem de önemli bir ulaşım yolu olmuştur. Nehir üzerindeki şehirler, ticaret ve kültür merkezi haline gelmiştir.
- **Akdeniz:** Akdeniz, Türklerin denizcilik faaliyetleri için önemli bir merkez olmuştur. Osmanlı donanması, Akdeniz'de egemenlik kurmuş ve Akdeniz ticaretini kontrol altına almıştır.
- **Karadeniz:** Karadeniz, hem Türklerin hem de diğer Kafkas halklarının önemli bir yaşam alanı olmuştur. Karadeniz'de balıkçılık, ticaret ve deniz ulaşımı yaygın olarak yapılmıştır.
- **Sonuç olarak,** Avrupa su yolları, Türklerin tarih sahnesindeki rolü ve coğrafi genişlemesi açısından önemli bir yere sahiptir. Özellikle Akdeniz, Karadeniz ve Tuna Nehri gibi su yolları, Türklerin askeri, ekonomik ve kültürel faaliyetlerinde etkili olmuştur.

Dünyanın en değerli markası

Dünyanın en değerli markası 2023 yılı itibarıyla "Amazon" oldu Dünyanın en değerli markası, bu yıl yaklaşık 299,3 milyar dolar marka değeriyle Amazon olurken bu şirketi 297,5 milyar dolar değerle Apple izledi. Uluslararası marka değerlendirme kuruluşu Brand Finance tarafından hazırlanan "Dünyanın En Değerli 500 Markası-Global 500-2023" araştırması sonuçlandı. Buna göre, 299,3 milyar dolar marka değeriyle Amazon dünyanın en değerli markası olarak tespit edildi. Amazon, 2021'de 254,2 milyar, 2022'de de 350 milyar dolarla ikinci sırada yer almıştı.

<https://istanbulticaretgazetesi.com/tr/dunyanin-en-degerli-markasi-bu-yil-itibariyla-amazon-oldu#:~:text=Amazon%2C%202021'de%20254%2C,Apple%20ilk%20s%C4%B1rada%20yer%20al%C4%B1yordu.>

<https://www.booksonturkey.com/>

Yağmur ve Kar'daki Sır

https://www.youtube.com/watch?v=30nKn1nrE&ab_channel=Tar%C4%B1kOktayDo%C4%9Fan

NEHİR YOLLARI TÜRK BOYLARI

<https://www.youtube.com/watch?v=eq3M2dTWNvI>

<https://www.booksonturkey.com/>

Dünyanın en uzun nehirinin ve en büyük şirketinin adı AMAZON. Sürekli aktığı ve her yere dağıldığı için bu ismi seçmişler. Simgeler. İmgeler.

Su Savaşları

Petrolün keşfi ile Ortadoğu'yu elimizden alan, kukla karakol devletler ile işgal eden emperyalist Batı, içimizdeki sözde maneviyatçı-milliyetçi-atatürkçü iktidar-muhalefet elele ortakları ile bu sefer de kıymete binen sularımıza yine bir yalan bahane (Kürt Sorunu) ile el koyma ve işgal peşinde.

Süresiz gizli sözleşme ile Kıbrıs'ı 1878 de İngiliz'e kiraya veren 2.Abdülhamit zihniyeti, Fırat'ımızı Dicle'mizi "Kürt Sorunu" yalan etiketi ile aklınca Su Savaşlarında elden çıkaracak.

Petrol tükenir biter iken sınırlı su kaynakları su savaşlarını başlatacak.

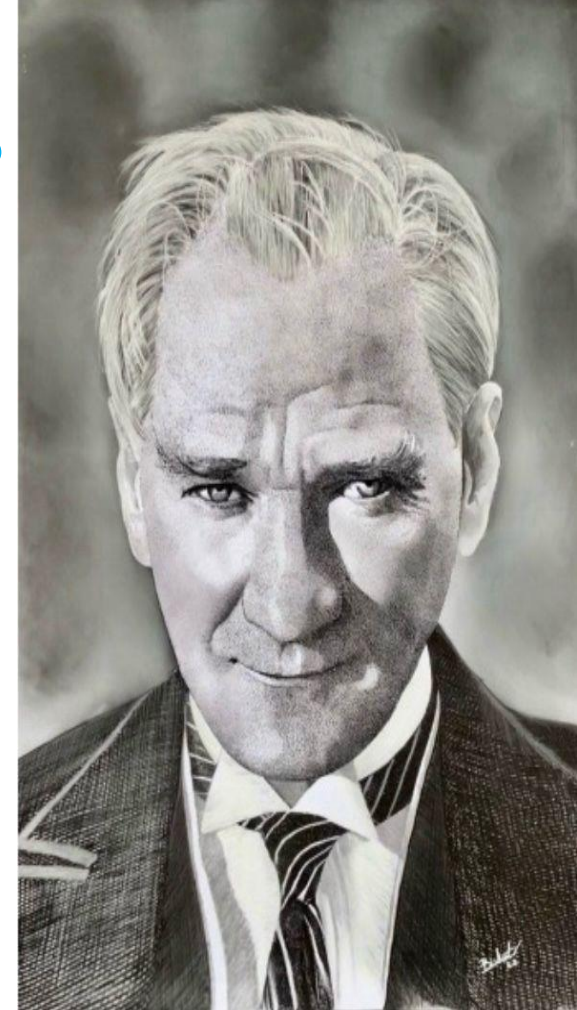
Ama süreç bu kez farklı. Batı çöküşte.

Atlar, Sular, ATA'lar ve Delişmen Türk

Türk'e dünya gözü ile eşlik edenler
hırçın yeleli nazlı atlar 🐎 ile delidolu akan
azgın dalgalar, subaşı duraklar, su yollarıdır. 💧

At sahibine göre kişner iken, su akar
Türk yollarını bulur. Türk'ün dinamik, delişmen
ruhu doğada, hayatta, benzerlerini eski
zamanlardan buyana bulmuş ve
dünyalara yön vermiştir.

Atalar'ın iki dünya bir ruhu Büyük ATA
ile sonsuza kadar sürmeye devam edecektir.

Ustur su
Zamanı besleyen
Zihinlere açıklık
Zeminlere bereket

SU Şiiri

21.03.2022

Uslanmaktır
Yerlerde yeraltlarında
Karizlerde dolanan
Yağmurdur buhardır
Gözyaşıdır bende
Nemli gözlerdir sende

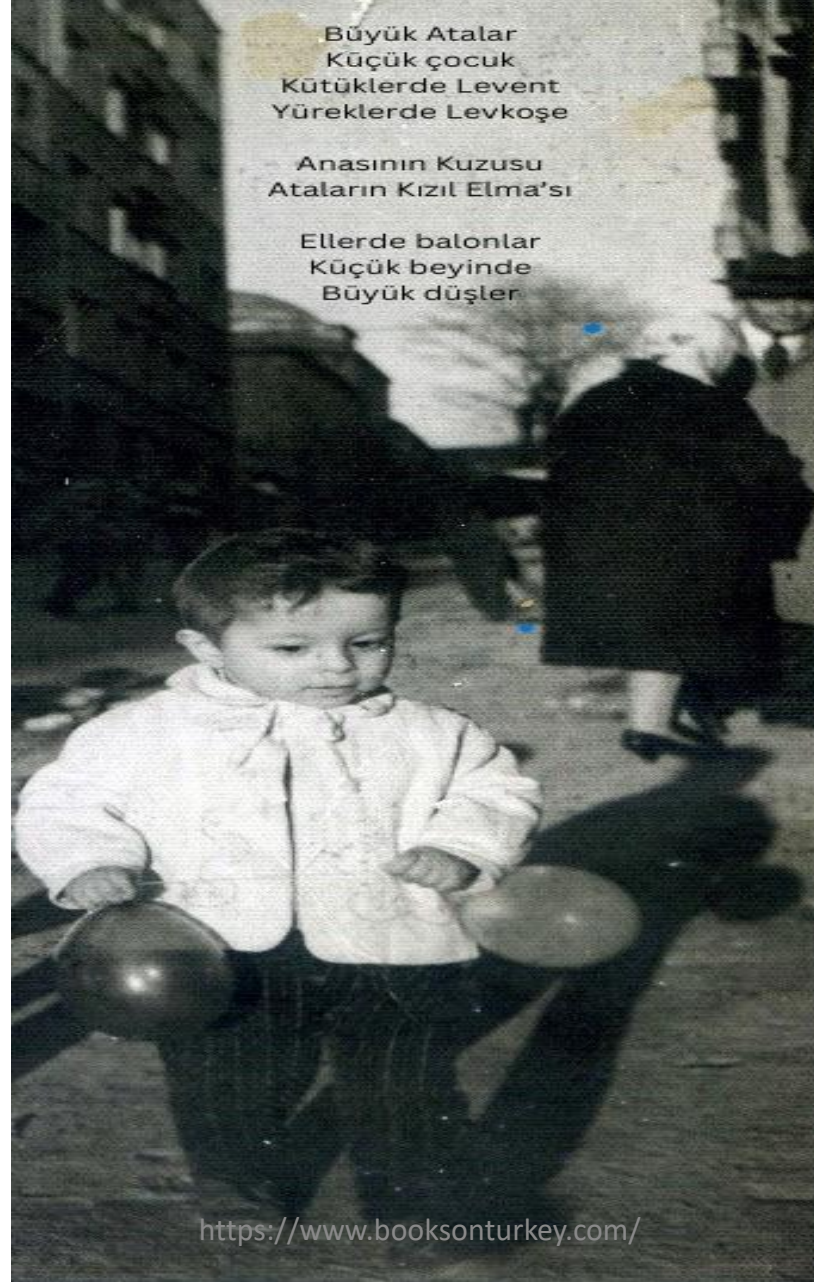
Yaşlanmaktır
Yaştır su
İstanbul'dur
Sarnıçlar, Çeşmeler
Sakalar, Kemerlerle

Sudaştır
Su dostudur
Kandaştan öte
Bin dereden değil
Uludağlardan, Ararat'dan
Everest'den, Toroslar'dan
Su getiren

Sudaş gönüllere serpen.

<https://www.booksonturkey.com/>

SU GİBİ AZİZ OLUNUZ SEVGİLİ SUDAŞ DOSTLAR.

K i Ő i